

научный центр «Информационно-телекоммуникационные системы: физические основы и математическое обеспечение», 2007. – 98 с.

3. Леонтьев В.В. Экономические эссе: Теории, исследования, факты и политика / В.В. Леонтьев. – М. : Политиздат, 1990. – 415 с.

4. Матвиенко А.И. Пути решения проблемы оптимизации бюджетных ассигнований в индустрии профессионального спорта / А.И. Матвиенко, А.В. Емельянова // Материалы международной научно-практической конференции «Моделирование в технике и экономике» (23-24 марта 2016 г.). – Витебск: УО «ВГТУ», 2016. – С. 349-351.

5. Форрестер Дж. Мировая динамика / Дж. Форрестер. – М. : АСТ, 2003. – 384 с.

СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ

ПАХУЦА О.П., СТУДЕНТКА*,

***ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Сільський зелений туризм – відпочинковий вид туризму, сконцентрований на сільських територіях. Він передбачає розвиток туристичних шляхів, місць для відпочинку, сільськогосподарських і народних музеїв, а також центрів з обслуговування туристів з провідниками та екскурсоводами. Поняття «сільський туризм» часто ототожнюють з «агротуризмом», але «сільський туризм» значно ширше.

Саме поняття «сільського туризму», традиційно вважається започаткованим у Франції та Швейцарії у другій половині ХХ ст. При цьому зазначається, що ще на початку ХVIII ст. у французьких і швейцарських Альпах (околиці Монблану та інших найвищих альпійських піків Європи) з'явилися перші гостьові будинки-шале для обслуговування експедицій британських туристів-природолюбів. Сільський туризм набув великої популярності у США та Англії, Ісландії, Данії, Іспанії, Фінляндії, Австрії, Швейцарії, Польщі та Угорщині.

Сільський зелений туризм є досить перспективним видом відпочинку та стає все більш популярним у світі. Цей вид туризму,

---

* Науковий керівник: Бобловський О.Ю., к.ф.н., доцент

давно відомий як сільським господарям, так і відпочиваючим, відроджується у нас на нових засадах. Сьогодні понад 400 сільських господарів в Карпатському регіоні готові прийняти гостей у своїх садибах, а по Україні цей показник досягає значення близько 1000 садиб. Туристів приваблює до них зручна система поселення, сучасне обладнання приватних пансіонатів, близькість до природи, співвідношення ціна/якість, гостинність та домашня атмосфера при організації відпочинку. Серед міських жителів є модним відпочивати в селі. Для них це можливість насолодитися тихим, розміреним, близьким до природи життям, адже екологічна ситуація в містах залишає бажати кращого. Тому вирватися хоча б на пару тижнів із галасливого міста, пожити у злагоді з природою, дихати свіжим повітрям, харчуватися тільки натуральними та свіжими продуктами, пити джерельну воду та парне молоко для багатьох є раєм на землі. Саме за цим і їдуть у село.. Зелений туризм пропонує відновлення зв'язків із природою, із корінням своїх предків. Популярність сільського зеленого туризму як виду відпочинку ще й пов'язана з тим, що він у найбільшій мірою відповідає рекреаційним потребам людей, що живуть за умов урбанізованої середовища, околицях зі складною екологічною обстановкою, відчувають нервові перенапруження. На жаль, нині лише невеликий відсоток населення України має можливість відвідати престижні зарубіжні курорти. Ціни ж послуг у сфері сільського туристичного бізнесу перебувають у межах купівельної спроможності населення 2-5 разів менше, ніж у готелях, а також «сільське життя» приваблює туристів як альтернатива міського життя для відчуття контрасту з ним

Сільський зелений туризм в Україні має величезний потенціал, адже історично склалося так, що українське село наділене багатою архітектурною спадщиною, цікавою культурою, самобутнім побутом, мальовничими краєвидами. Сільський туризм не є чимось новим, ще на початку ХХ століття до Карпат на лікування або відпочинок у горах приїжджали І. Франко, Л. Українка, М. Грушевський та інші видатні діячі культури та політики. Взагалі сільський зелений туризм, аграрний туризм та інші види відпочинку на селі для України є порятунком українського села від повного занепаду, міграції селян до міст і на роботу за кордон.

В Україні заснована Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму з регіональними відділеннями. Виходить журнал «Сільський зелений туризм». У ньому публікуються пропозиції селян щодо використання їхніх будинків для відпочинку на селі вітчизняних

і зарубіжних туристів з фотографіями садиб, описами природних принад регіону і переліком послуг.

Основою сільського зеленого туризму є село, сільська оселя, селянин і його побут, які будуть цікавими іноземним туристам лише, якщо вони будуть українськими, а отже, відмінними від уже баченого вдома або в інших країнах. Туристу цікаво подивитися як селянин виробляє сир, масло, ковбасу, варить борщ або робить вареники саме за старовинними українськими традиціями. Туристи хотіли б не просто зайти до повітки, подивитися на корову, а й подоїти її, поспати на сіні в кауні, покататися на конях, взяти участь у святі різання свині. Не менш важливим є відновлення загублених ремесел, їх традиційних центрів. Виготовлення ліжника, дерев'яного чи глиняного посуду, іграшок, китарів, гуцульських топирців тощо не залишить байдужим жодного туриста.

Розвиток сільського зеленого туризму в Україні, як і в більшості країн світу, вважається невід'ємною частиною комплексного соціально-економічного розвитку села. Українське село потребує корінних змін. Потенційні можливості розвитку зеленого туризму, практично у всіх регіонах України безмежні як щодо іноземних туристів, так і щодо вітчизняних - жителів урбанізованих міст. Зелений туризм може дати сільському населенню мотивацію для того, щоб плідно жити і працювати, не залишаючи рідний край. Дуже важливо, що розвиток зеленого туризму допоможе зберегти історичну спадщину українського народу та його історико-культурні цінності в кожному регіоні, дасть поштовх до реставрації об'єктів, про які давно й незаслужено забули. Розвиток сільського зеленого туризму спонукає до покращення благоустрою сільських садиб, вулиць, в цілому сіл; стимулює розвиток соціальної інфраструктури. Звичайно, на перших порах приймання і обслуговування відпочиваючих відбувається на базі існуючого житлового фонду з використанням місцевих рекреаційних та інфраструктурних ресурсів. Але з певним надходженням коштів від цієї діяльності ті, хто нею займається, починають робити вкладення у поліпшення комунального облаштування житла, вулиць; об'єднаними зусиллями добиваються зміни на краще сфери обслуговування. Суттєву роль відіграє розвиток сільського зеленого туризму у підвищенні культурно-освітнього рівня сільського населення. Готуючись приймати і обслуговувати відпочиваючих, члени селянських родин мимоволі змушені поповнювати свої знання з ведення домашнього господарства, гігієни і санітарії, приготування їжі тощо, а спілкування з гостями розширює їх кругозір, дає змогу

зав'язати нові знайомства, завести друзів в інших населених пунктах.

Соціально-економічне значення розвитку сільського зеленого туризму для держави полягає у тому, що він:

- стимулює розвиток селянських господарств, які займаються зеленим туризмом;
- сприяє розвитку місцевої інфраструктури;
- сприяє збуту надлишків сільськогосподарської продукції, збільшуючи додаткові прибутки селян і відрахування у місцеві бюджети;
- активізує місцевий ринок праці, підвищує зайнятість, затримує молодь на селі, понижуючи потребу в закордонному заробітчанстві;
- сприяє охороні туристичних ресурсів, насамперед збереженню етнокультурної самобутності українців;
- створює можливості для змістовного відпочинку незаможних людей;
- сприяє підвищенню культурного рівня мешканців села та підвищенню екологічної свідомості.

На жаль, на території України не існує чіткої нормативно-правової бази і концепцій розвитку такого туризму в регіоні. Звітність об'єктів, зайнятих у зеленому туризмі зводиться до спискового обліку садиб. Статистичних даних по зеленому туризму не можна знайти в жодних довідниках, і така інформація втрачається, як втрачається інформація про прибутки таких суб'єктів.

Обмежує розвиток сільського зеленого туризму в Україні і низький рівень облаштування сільських садиб. Хоча загальний житловий фонд українського села величезний – 6,5 млн. будинків, централізоване водопостачання мають лише 12 % осель, опалення природним газом – 18 %, а каналізацію – 7 %. У цілому із загального житлового фонду сіл приватного сектору уже нині можна використати з метою розселення туристів і відпочиваючих до 30 % будинків належного санітарного стану. Ще 10 % — за мінімального ремонту та облаштування як самими жителями, так і туристичними фірмами.

Розвиток сільського зеленого туризму дасть змогу вирішити багато наболілих проблем українського села, сприятиме:

- підвищенню рівня зайнятості населення;
- зростанню доходів сільських жителів за рахунок надання послуг туристам і реалізації вироблених продуктів харчування за прийнятними цінами;
- покращенню благоустрою сіл, місцевих доріг, інженерного облаштування окремих садиб;

– відродженню місцевих народних звичаїв, промислів, кулінарних традицій.

Розвиток сільського зеленого туризму може стати поштовхом для розвитку туризму України. Сільський зелений туризм – це плюси для економіки, охорони довкілля, поліпшення екологічної ситуації, це нові робочі місця, що стимулюють прилив молодих спеціалістів та бізнесу до сільської місцевості. За прогнозами економістів, туристична галузь у XXI ст. буде провідною у світовій економіці, також прогнозують зміну вподобань туристів – втома відпочивати в переповнених галасливих місцевостях. Перевагами сільського туризму є контакт із природою, тиша і спокій, здорове довкілля, чисте повітря та харчування. Сільський туризм практично єдина галузь, яка на початковому етапі не вимагає інвестицій, великих капітальних вкладень, але може принести велику користь багатьом громадянам держави насамперед тим, що розширює ринок збуту вітчизняних товарів і послуг, створює нові робочі місця і сприяє надходженню іноземної валюти.

Література.

1. Горішевський П. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності / П. Горішевський, В. Васильєв, Ю. Зінько. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2003. – 148 с.

2. Костриця М.М. Підприємницькі засади розвитку сільського туризму: дис. канд. екон. наук.: 08.00.04 / М.М. Костриця; Житомирський державний технологічний університет. – Житомир, 2008. – 213 с.

3. Зінченко А.І. Маркетинг підприємств зеленого туризму: дис. канд. екон. наук.: 08.00.04 / А.І. Зінченко; Київський національний торговельно-економічний університет. – Київ, 2012. – 215 с.

4. Биркович В.І. Сільський зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України. Стратегічні пріоритети / В.І. Биркович // Наук.-аналіт. щокварт. зб. – 2008. – № 1(6). – С. 137-143.

5. Про внесення змін до Закону України «Про туризм»: Закон України № 282-IV від 18.11.03 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 13. – С. 180.

6. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва: [навчальний посібник] / П.Р. Пуцентейло. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.